

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПОЛІТОЛОГІЇ**

**ПОЛІТИКА ТА ПРАВО
В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПОШУК РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

...

23 КВІТНЯ 2024

**Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024**

УДК 32:341.3«364»(082)
П 50

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 8 від 28 березня 2024 року)*

П 50   **ПОЛІТИКА ТА ПРАВО В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ: ПОШУК
РІШЕНЬ** : збірник матеріалів Міжнарод. наук. конф. / за заг. ред.
П. В. Горінова ; Навчально-науковий інститут права та політології
УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 23 квітня 2024 р.). – Київ :
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 399 с.

Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції «Політика та право в умовах дії воєнного стану: пошук рішень» містить короткий зміст результатів науково-дослідних робіт наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячено аналізу й оцінці політичних і правових аспектів у контексті воєнного стану, з особливим акцентом на українські реалії та міжнародну перспективу. У збірнику широко представлені теми, що стосуються захисту прав людини, правового регулювання під час воєнного стану, ролі національних та міжнародних інституцій у забезпеченні правопорядку та справедливості. Велика увага приділена питанням соціального захисту військовослужбовців та цивільного населення, особливостям правосуддя в умовах воєнного стану. Дослідження в збірнику відзначаються глибоким аналітичним підходом та різноманітністю методологій, що дозволяють оцінити складність та багатовекторність правових і політичних викликів сучасного світу.

Збірник є джерелом для науковців, юристів, політологів, а також для всіх, хто цікавиться глибоким розумінням сучасних правових і політичних реалій. Він сприяє науковому діалогу, обміну знаннями та досвідом між фахівцями різних галузей, що є ключовим для вироблення комплексних підходів до вирішення глобальних викликів сучасності.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

УДК 32:341.3«364»(082)
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-MK_NNIPiP_2024

© Автори публікацій, 2024
© ННПіП УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

формування негативного ставлення до влади та один до одного. Пропаганда про те, що війна тільки на сході та півдні, а Київ і західні регіони живуть нормальним життям, сприяє ворожнечі між громадянами та часто породжує конфлікти в соціальних мережах.

Розповсюдження російської дезінформації в медіапросторі зарубіжних країн спрямоване на підриг довіри до української влади і зменшення підтримки України. Тема збройної агресії рф проти України у медіа в багатьох країнах висвітлюються з різних позицій – проукраїнських, нейтральних та проросійських. Деяким країнам вигідно тримати нейтральну позицію, адже існує економічна залежність від росії, і є бажання зберегти дружні відносини із Заходом. Медіа є інструментом демонстрації позицій як влади, так і суспільства, що може мати важливі наслідки для міжнародного сприйняття подій в Україні та зовнішньої політики країн.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Війна і битва наративів: як російська пропаганда діє в медійному просторі Глобального Півдня. 19 квітня 2023. URL : <https://detector.media/infospace/article/210274/2023-04-19-viyna-i-bitva-narativiv-yak-rosiyska-propaganda-diie-v-mediynomu-prostori-globalnogo-pivdny/>

2. Субота Ірина. Як російська пропаганда поляризує українське суспільство. Сайт УНІАН. 23 листопада 2023. URL : <https://www.unian.ua/society/yak-rosiyska-propaganda-polyarizuye-ukrajinske-suspilstvo-novini-ukrajini-amp-12464529.html>

3. Українське суспільство в умовах війни. 2022 : колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін. ; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.

4. Що таке пропаганда: її вплив на людей та як вона працює в умовах війни. Сайт ТСН. 24 травня 2022. URL : <https://tsn.ua/amp/ato/scho-take-propaganda-yiyi-vpliv-na-lyudey-ta-yak-vonapracuyue-v-umovah-viyni-2068972.html>

УДК 342.7:355.01

Софія ЗИМА / Sofia ZYMA

студентка 1 курсу спеціальності 081 «Право»

Навчально-наукового Інституту права та політології

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ)

Тетяна ГАВРОНСЬКА / Tetiana HAVRONSKA

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін

Навчально-наукового інституту права та політології

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ)

ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану, що діє в Україні з 24 лютого 2022 року, деякі права і свободи людини можуть бути обмежені. Проте, важливо розуміти, що ці обмеження мають бути законними, пропорційними та необхідними для захисту суверенітету, територіальної цілісності та конституційного ладу України.

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану *тимчасово*, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1].

Задля безпечного життя українців, з початку впровадження воєнного стану, влада обмежила деякі права громадян. За приклад ми можемо взяти *право на вільне пересування*: введена комендантська година, обмежено свободу пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів. Також це заборона масових заходів та мітингів.

Право на виїзд з України: можуть бути обмежені виїзд за кордон для чоловіків віком від 18 до 60 років.

Не дивлячись на деякі обмеження прав і свобод людини, є права людини які ніхто не має права обмежити, зокрема це:

– *право на життя*: нікого не можна позбавити життя, окрім випадків самооборони або крайньої необхідності;

– *право на свободу від катувань*: заборонені будь-які жорстокі, нелюдські або принижуючі гідність людини види поводження чи покарання;

– *право на свободу від рабства*: ніхто не може бути примушений до роботи чи служби;

– *право на справедливий суд*: кожен має право на справедливий суд, на захист своїх прав та законних інтересів.

Важливо забезпечити, щоб будь-які обмеження прав і свобод були вжиті лише в обмеженому обсязі, який не перевищує те, що необхідне для досягнення мети воєнного стану. Права людини, які гарантує Конституція України, є невідчужуваними та непорушними [2]. Існують права людини, що мають ранг так званих абсолютних прав, зокрема право на життя, заборона катувань тощо.

Тобто неможливо жодних відступів та жодних обмежень у здійсненні цих прав, навіть при умові надзвичайного та воєнного стану. Крім того, право на судовий захист (стаття 55 КУ) не підлягає обмеженню за статтею 64 Конституції України. Як уже зазначалося, здійснення декотрих прав людини може бути обмежено (ст. 64 Конституції України), зокрема, йдеться про наступні права, передбачені ч. 2 ст. 64 Конституції України: недоторканість житла, таємниця листування, свобода думки і слова, проводити мітинги, право на освіту тощо [3]. Проте, таке обмеження не може мати своїм наслідком вилучення у людини самої сутності цього права. А сутністю прав людини є людська гідність та свобода.

Важливо пам'ятати:

– обмеження прав і свобод людини під час воєнного стану мають бути тимчасовими;

– усі обмеження мають відповідати Конституції України та міжнародним правовим стандартам;

– кожен має право на оскарження будь-яких незаконних дій з боку влади.

Права людини в умовах воєнного стану є особливо вразливими, а їх захист може бути ускладненим. Від Конституції України до відповідних законів України передбачається механізм, що дозволяє обмежити здійснення певних прав. Особлива

увага при захисті прав людини зосереджується в руках держави в особі уповноважених Конституцією та законами органів державної влади.

На державу покладається необхідність встановлення раціонального зв'язку між встановленими обмеженнями прав і свобод людини та зусиллями держави щодо ведення війни і збройному протистоянню України окупантам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: URL : <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19>
3. Указ Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022>
4. Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL : <https://ombudsman.gov.ua/>
5. Сайт WikiLegalAid. URL : <https://portal.legalservices.gov.uk/>
6. Сайт «Юридична клініка НаУ «ОЮА». URL : <https://onua.edu.ua/ua/legal-clinic-ukr>
7. Стаття «Права і свободи людини в умовах воєнного стану: фокус пріоритетів». URL : <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php>
8. Стаття «Які права можуть порушуватись під час війни і як їх захистити?» URL : <https://visitukraine.today/uk/blog/700/yaki-prava-mozut-porusuvatis-pid-cas-viini-i-yak-ix-zaxistiti>
9. Стаття «Які права громадян не можуть обмежуватись під час воєнного стану?» URL : <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%9>

УДК 343.121.4(477)

Костянтин ІВАНЕНКО / Kostiantyn IVANENKO

*аспірант 4 року навчання спеціальності «Право»
кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Навчально-наукового інституту права та політології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ)*

Леся ДУБЧАК / Lesia DUBCHAK

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Навчально-наукового інституту права та політології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ)*

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ, ПОГРОЗУ ЧИ НАСИЛЬСТВО ЩОДО ЗАХИСНИКА ЧИ ПРЕДСТАВНИКА ОСОБИ

На сучасному етапі розвитку суспільства з метою забезпечення захисту прав людини, підтримки правової держави та збереження демократичних цінностей все більшої актуальності набуває захист прав та законних інтересів людини і громадянина. Особливе значення має гарантування державою безпеки та охорони тих, хто займається захистом та представництвом прав та інтересів інших осіб в судових та правоохоронних органах. У цьому контексті велике значення має питання